

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Wat hebt Gij gedaan? (Johannes 18:35b)

Nadat de Joodse raad Jezus des doods schuldig had verklaard hebben ze Hem naar het rechthuis van de Romeinse stadhouder Pilatus gebracht. Omdat de Joden zelf geen doodvonnis mochten uitvoeren, moest Pilatus het bekrachtigen. De eerste vraag die Pilatus stelt, is uiteraard gericht tot de Joden: "wat beschuldiging brengt gij tegen deze Mens?" Hun hoogmoedig, wrange antwoord is: "indien Deze geen kwaaddoener ware, zo zouden wij Hem u niet overgeleverd hebben!" Ze maken Jezus verdacht als ware Hij een politieke oproermaker. In Lucas 23:2 lezen we: "En zij begonnen Hem te beschuldigen, zeggende: wij hebben bevonden, dat Deze het volk verkeert, en verbiedt de keizer schattingen te geven, zeggende dat Hijzelf Christus, de Koning is." En dat woord "koning" had voor Pilatus toch wel een verdachte klank, hoewel hij ervan overtuigd was, dat Jezus politiek ongevaarlijk is. Maar dan toch zijn vraag aan Jezus: "Zijt Gij de Koning der Joden?" Jezus, Die alles doorziet, stelt een weder-vraag: "Zegt gij dit van uzelf, of hebben het u anderen van Mij gezegd?" De Heere Jezus wil zeggen, dat Pilatus dit niet uit zichzelf vraagt, omdat hij immers vast overtuigd is van Jezus' politieke onschuld. Ondervragen is eigenlijk helemaal overbodig, en dat weet Pilatus ook heel goed. Jezus roept Pilatus tot de orde, en zelfs de weg naar het evangelie wordt hem voorgehouden in deze vraag. Want ook Pilatus heeft met Jezus te maken, al is hij een Romein, een heiden. Immers in die vraag ligt ook de gedachte opgesloten: Pilatus, hebt u er voor uzelf belang bij te weten Wie Ik ben? Zo zou het toch moeten zijn, want Mijn koningschap raakt ook u, Pilatus!

Zegt gij dit van uzelf, of hebben anderen het u van Mij gezegd?

Deze vraag raakt ook ons, u en mij! Wat weten wij van Jezus, en hoe? Alleen van horen-zeggen, zonder innerlijke betrokkenheid? Of zeggen wij het van onszelf, vanuit een levende geloofskennis?

Mogen we zeggen: ik weet zelf wat het is, als een verloren schaap te zijn gevonden en gelegd te worden op de schouders van deze Goede Herder. Die Zijn leven stelt voor de schapen?

Zegt u het van uzelf, dat u zondaar bent? Moet u het belijden uit smartelijke ervaring, omdat u weet wat het inhoudt, tegen een goed-doend God gezondigd te hebben?

Weet u het van uzelf de Heere Jezus nodig te hebben, omdat u in uzelf niet kunt bestaan voor de heilige God?

Of hebben anderen het u van Mij gezegd? Is onze belijdenis nog uit de tweede hand, van horen-zeggen? Nagepaat? Rechtzinnig, misschien wel heel gewichtig, maar zonder dat het waarheid in het binnenste is geworden?

Maar we keren terug naar de rechterstoel van Pilatus. Deze antwoordt bitter en bruto: "Ben ik een Jood? Uw volk en de overpriesters hebben U aan mij overgeleverd; *wat hebt Gij gedaan?*"

Jezus van Nazareth, zeg het nu duidelijk en onomwonden: *wat hebt Gij gedaan?*

O, hoe had de Heere Jezus op deze vraag kunnen antwoorden! Wat Ik gedaan heb, Pilatus?

Ik ben het land doorgegaan, goeddoende. Zieken heb Ik genezen, meelaatsen gereinigd, hongerigen gevoed, blinden Ik het gezicht gegeven, doven deed ik horen, doden heb Ik opgewekt, duivelen heb Ik uitgeworpen. Ik heb

de zonden vergeven. Aan armen heb Ik het evangelie verkondigd. Ik heb de Naam van Mijn Vader op aarde verheerlijkt.

Nog meer, Pilatus! Ik heb de hemel en de aarde geschapen. De stormen zijn in Mijn hand, en Ik heb ze tot bedaren gebracht. Ik heb gewandeld op de golven. Wat Ik gedaan heb, Pilatus? Vraag het aan de hemel, die Ik verlaten heb, en vraag het aan de hel, die Ik bezig ben te overwinnen! Vraag het aan Mijn jongeren, en zij zullen zeggen: Hij heeft alles wél-gedaan!

Ja, zo zou Jezus hebben kunnen antwoorden. Hij heeft het niet gedaan. Hoe Hij wél heeft geantwoord, hopen wij in een volgende meditatie te overdenken.

Wat hebt Gij gedaan? Zo vraagt Pilatus aan Jezus!

Wanneer die vraag nu eens naar ons toekomt.... van Godswege!

Wat zal dan ons antwoord zijn? O, als die vraag van Godswege door de Heilige Geest als een pijl op ons hart wordt gericht, dan kunnen we niet meer vroom doen, dan kunnen we niet meer om de waarheid heendraaien, dan moeten we belijden zoals het in waarheid is.

Wat hebt gij gedaan? Ik heb gedaan, wat kwaad was in Uw ogen; dies ben ik, Heer' Uw gramschap dubbel waardig! in Adam moedwillig van U afgevallen, tegen al Uw geboden zwaar gezondigd, geen ervan gehouden, en nog steeds tot alle boosheid geneigd!

Mijn beste werken onvolkomen en met zonde bevuurd. Ik ellendig mens! Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij! O God, wees mij, zondaar genadig!

Een vernederde zondaar met een verbroken hart. Ja, en toch zalig, om zo onder de Heere te mogen buigen. Want hoe noodzakelijk, hoe gepast, hoe beminlijk wordt in die weg de Heere Jezus, Die geleden heeft onder Pontius Pilatus!

Ds M. Vlietstra

Van de administratie

In de afgelopen periode ontvingen we f 2.637,10 aan giften voor ons blad en voor de school in Dundas werd f 513,65 overgemaakt op de bankrekening van de school door de Chr. Geref. Kerk van Katwijk als opbrengst van een gehouden collecte.

We konden 4 nieuwe adressen inboeken als nieuwe abonnees. Voor alles heel hartelijk dank.

Bij deze een vriendelijk verzoek aan hen die hun abonnementsgeld nog niet hebben overgemaakt. Zoudt u dit zo mogelijk spoedig willen doen? Bij voorbaat dank.

Adm. Bewaar het Pand : A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Van de redactie

Inhoud

Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de brief van de apostel Paulus aan de Filippijzen, Ds. H. Polinder schrijft verder over 'Des Christens groot interest' van William Guthrie, Ds. J.H. van Dijk gaat verder met het schrijven over "Gaaf de dominee voorbij?"

Rehoboth Christian School

Deze reformatische school in Canada zegt in een schrijven de lezers van "Bewaar het Pand" die deze school gesteund hebben hiervoor hartelijk dank. De school moet geheel

door de ouders bekostigd worden, wat financiële offers vraagt. Het schoolgebouw zal binnenkort moeten worden uitgebreid wat \$ 1,2 miljoen zal gaan kosten. Steun uit ons land blijft dus hard nodig en wordt bijzonder gewaardeerd.

Ontmoetingsdag Sliedrecht

D.V. zaterdag 18 april in de Chr. Geref. Kerk Bethel te Sliedrecht.

's Morgens half 11:

opening: Ds. P. van Zonneveld.

Spreker: Ds. G. Bouw.

's Middags 2 uur:

opening: Ds. K. Visser.

Spreker: Ds. L.W. van der Meij.

Sluiting: Ds. M.C. Tanis

AvH

Paulus en de Filippijzen (14)

"Maar of te leven in het vlees, hetzelfde mij oorbaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet. Want ik wordt van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om te ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste. Maar in het vlees te blijven is nodiger om uwentwil"

(Fil. 1:22-24)

Dilemma

Paulus heeft in het voorgaande getuigd, dat voor hem het leven Christus is en het sterven gewin. Door het geloof mag hij de dingen zo zien en zeggen. En daarin ligt dan tegelijkertijd de verklaring van het feit, dat hij, alhoewel hij een gevangene is en het niet onmogelijk is dat hij tot nog zwaarder straf veroordeeld zal worden, zich toch mag verheugen. Ja, hij weet dat hij zich zal blijven verheugen. Vreugde en blijdschap hebben in zijn leven de toon gezet, dankzij de genade Gods die hem bewezen is. Zowel zijn leven als zijn sterven staan voor hem in het heldere genadelicht Gods. Genade die zijn hele levenspad overstraalt. Als hij deze dingen gezegd heeft in vs. 21 horen we hem in de volgende verzen in deze brief aan de Filippijzen als het ware hardop denken. En als iemand hardop denkt kunnen we niet verwachten dat hij in duidelijke en complete zinnen denkt en spreekt. Dat is hier ook zo. De zinnen zijn afgebroken en daarom niet eens zo gemakkelijk te vertalen. Wat wel duidelijk is, is dat Paulus hier laat weten dat hij voor een dilemma staat. Dat is een situatie waarin een keus gemaakt moet worden terwijl het niet gemakke-

lijk is om te weten wat gekozen moet worden. Zulke dilemma's maken we allemaal wel eens mee. Soms gaat het dan om een keus uit twee kwaden. Een van de twee moet het worden, maar wat? Soms gaat het in een dilemma om de keus uit twee goeden. Beide alternatieven zijn dan aantrekkelijk en we aarzelen, wat het zal worden.

Blijven of heengaan?

In vs. 22 geeft Paulus aan dat hij voor zo'n dilemma staat. Hij spreekt over "leven in het vlees". Daarmee bedoelt hij eenvoudig: voortleven op deze aarde. Hij neemt een ogenblik aan, dat hij niet veroordeeld zal worden, maar vrij zal komen. Dan wordt hij niet geëxecuteerd, maar mag hij verder leven. En hoe zal dat zijn? De Statenvertaling zegt dan "hetzelfde mij oorbaar is". Dat is geen erg doorzichtige vertaling. Een duidelijker weergave is: "dit voor mij vrucht op mijn werk is". De apostel bedoelt dan te zeggen: Als ik zal blijven leven zal mijn leven vruchtbaar zijn. Vruchtbaar met name met het oog op het heil van medemenssen. Dan zal zijn leven niet ijdel zijn. Dus, als de Heere Paulus toestaat voort te leven, dan vertrouwt Paulus dat zijn leven niet nutteloos zal zijn. Welnu, dit is de ene mogelijkheid. Als Paulus daaraan denkt, valt het hem niet gemakkelijk om een keus te maken. Er is immers nog een andere kant. En die kant brengt hij ter sprake in de volgende verzen. Daar plaatst Paulus de twee mogelijkheden nog eens duidelijk tegenover elkaar. En dan heeft hij het er inderdaad niet gemakkelijk mee. Hij ervaart de keus in dit dilemma als een

innerlijk conflict. Hij wordt van tweeën gedrongen. Zo ondervindt hij dat. En door zo zijn woorden te kiezen laat de apostel aanvoelen, dat het hem niet gemakkelijk valt. Hij wordt "gedrongen" - hier staat hetzelfde woord als in Luc. 19:43 waar het gebruikt wordt van de legers die Jeruzalem insluiten en benauwen. Zo voelt Paulus zich als het ware ingesloten. Waardoor dan? Door die twee mogelijkheden, die allebei zeer begeerlijk zijn. In de eerste plaats is er een sterke begeerte om te mogen sterven. Dat is immers: met Christus zijn. Ja, dat is Paulus' eerste begeerte. Dat is zijn hartelijke, dringende verlangen. Ontbonden worden. Losgemaakt worden. Zoals een schip, waarvan de trossen losgegooid worden, zodat het van de kade kan afdrijven om naar de volle zee te varen. Of zoals een tent, die afgebroken wordt. Zo ziet Paulus zijn sterven. Het is een vertrekken, een afreizen. Waarheen? Naar de onmiddellijke presentie van Christus: met Christus zijn. En daarvan geldt dat dit zeer verre het beste is. De apostel gebruikt hier een ongewone manier van zeggen. Letterlijk zegt hij: dat is veel meer beter. Het is een heel sterke uitdrukking. Maar waarom is dit zoveel beter? Plaatst het 'hier blijven' en het 'heengaan om met Christus te zijn' maar eens tegenover elkaar. Vergelijk die twee eens. 'Hier blijven' is wonen in een tijdelijk verblijf. 'Heengaan' resulteert in een verblijf in een vaste, onwankelbare woning in het Vaderhuis. 'Hier blijven' is een leven waarin de vreugde en het lijden dooreen liggen. 'Heengaan' betekent een vreugde zonder lijden. 'Hier blijven' betekent dat we nog altijd afwezig zijn van de Heere, terwijl 'heengaan' betekent dat we thuis mogen komen om altijd bij de Heere te zijn. 'Hier blijven' betekent dat de strijd tegen de zonde en alles wat daarmee samenhangt door moet gaan. 'Heengaan' betekent een ingaan in de vreugde des Heeren, verlost van alle strijd en moeite. 'Hier blijven' betekent, dat we nog altijd op het domein van de zonde verkeren, met alle gevolgen vandien. 'Heengaan' betekent dat we volkomen verlost zullen zijn van de zonde.

Nu, wat is het beste. Wat is verreweg het beste? Het antwoord is niet moeilijk. Of wel? Hier staat dan tegenover de andere mogelijkheid: in leven blijven. Wat zal Paulus daarvan zeggen? Dat dit ook wenselijk is. Wenselijk met het oog op de voortgang van zijn werk. Wenselijk met name met het oog

op het geestelijk welzijn van de Filippenzen, die hem zo na aan het hart liggen. Hij weet welke gevaren hen bedreigen. Hij weet dat ze verder leiding nodig hebben om sterk te staan temidden van de verleidingen die op hen af zullen komen. Hij weet dat ze nader onderricht moeten worden. Er is in Filippi behoefte aan zijn werk. Hoe zal het gaan als hij er niet meer zou zijn en als hij dus niets meer voor hen zal kunnen doen? Zal hij dan bij de keus die hij moet maken ook niet overwegen welke de belangen van de Filippenzen zijn? Moet dan inderdaad niet meewegen of het in hun belang is als hij nog een poosje zal blijven? Welnu, door deze twee wordt Paulus gedrongen. Door deze twee positieve dingen. Enerzijds sterven en daarna voor eeuwig met Christus zijn. Dat is het beste! Maar daarnaast: leven met het oog op het geestelijk welzijn van de medemens. Wat zal hij kiezen? Dat is zijn dilemma. Hoe komt hij eruit? Ja, hij komt eruit, zoals de volgende verzen laten zien. Maar daar letten we een andere keer op. Voor het moment vragen we ons af wat dit gedeelte uit Paulus' brief ons te zeggen heeft.

Geen zielelaap

We vinden hier een krachtig argument tegen de leer van de zogenaamde zielelaap. Vroeg en laat heeft in de kerk de dwaling van de zielelaap de kop opgestoken. U herinnert u wellicht nog dat in de zestiger jaren een zekere Ds. Telder de opvatting verdedigde, dat bij het sterven de ziel van de mens in een soort slaaptoestand terecht komt om daar pas op de jongste dag uit te ontwaken. Telder was niet de eerste die deze opvatting verdedigde. En hij zal waarschijnlijk ook niet de laatste zijn. Maar dat deze leer in strijd is met wat we in onze Heidelbergse Catechismus belijden, is duidelijk. Immers in antwoord 57 wordt beleden, dat 'mijn ziel na dit leven, van stonden aan tot Christus, haar Hoofd, zal worden opgenomen'. Van stonde aan! Onmiddellijk. Zodra de dood intreedt en ziel en lichaam gescheiden worden, gaat de ziel van Gods kinderen naar de hemel, naar Christus. De Catechismus weet van geen zielelaap. Voor die leer is op grond van de Bijbel geen ruimte. De woorden van Paulus die we vandaag in Fil. 1 lezen, wijzen in een heel andere richting. Sterven betekent voor Paulus: met Christus zijn. Daarom is sterven voor hem gewin. En sterven zou dat nooit kunnen zijn als de ziel door de dood heen in een toestand van

onbewust voortbestaan zou terechtkomen. Dat is kwalijk gewin te noemen.

Deze woorden van Paulus zijn net zo'n krachtig argument tegen de opvatting van de zielelaap als de woorden, die Jezus sprak tot de moordenaar aan het kruis: "Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn". Heden! Dat is: Nog deze zelfde dag. Op zijn sterfdag zou deze moordenaar wat zijn ziel betreft het Paradijs mogen binnen gaan. Zonder dat die ziel eerst een soort 'tussentoestand' zou moeten doormaken.

Een rijke troost ligt er in de woorden van de Schrift. Sterven is voor Gods kinderen inderdaad: ontbonden worden. Naar huis gaan. Van stonde aan. Zodra de dood komt is er de hemelvaart van de ziel en het beërven van de eeuwige zaligheid. Het binnenkomen in de eeuwige heerlijkheid. Terwijl hier op aarde door de nabestaanden gerouwd wordt en beleefd wordt wat verdriet is, beleefd de ziel haar vreugde in God door Christus. En daar hoeft de ziel niet jaren en eeuwen op te wachten. Daarom is sterven voor Gods kinderen: gewin!

Onoverwinnelijk

Wat vervolgens uit deze woorden van Paulus blijkt is dit. Wie in het waarachtig geloof zijn leven en zijn sterven mag bezien ontvangt een wonderlijke rust. Paulus gaat er nergens van uit dat hij onmisbaar is. De tijd kan komen dat de Heere hem van zijn taak gaat ontheffen. Daar heeft Paulus zelf ook niets over te zeggen. Daar is hij het trouwens ook helemaal mee eens geworden. Hij heeft mogen aanvaarden dat hij niet meer is dan een sterfelijk mens, die maar voor een korte tijd een plaats op deze aarde zal innemen. Maar dat is niet erg meer, nu hij mag weten dat sterven voor hem geen verlies, maar winst zal zijn. Daarom is hij ook volkomen bereid om heen te gaan als het Gods tijd is. Anderzijds, hoe broos hij ook is en hoe zeker het uur van zijn dood ook vaststaat, zolang zijn taak nog niet af is en zolang als de Heere nog werk voor hem te doen heeft, kan hem niets gebeuren. De keizer in Rome is een machtig man. Hij beschikt over leven en dood van zijn onderdanen. Als hij, om zo te zeggen, maar met zijn vinger knipt, wordt een van zijn onderdanen terecht gesteld. Menselijkerwijs gesproken ligt ook Paulus' leven in de hand van die keizer. Ook over de apostel kan hij naar eigen willekeur beschikken. Zo is het, van de mens uit gezien. Maar toch is het zo niet! Gods raad zal bestaan en al

Zijn welbehagen wordt volbracht. En zolang de Heere Paulus nog wil laten werken tot heil van de Filippenzen of van anderen, dan moet Nero van deze apostel afblijven. Als God wil dat Paulus weer in vrijheid wordt gesteld, dan zal dat ook gebeuren. Wat betekent dat? Dit, dat Paulus onoverwinnelijk is zolang zijn werk nog niet af is. Als we zo ons leven mogen leren zien, dan komt er rust van binnen. Een wonderlijke kalmte. Dan wordt de vrees, die ons bij tijden zo kan verlammen, uitgebannen. Als het er op aankomt heeft Nero niets te zeggen over het lot van Paulus. Dat ligt immers in Gods hand. En zo is het ook met kankercellen of dichtgeslibde aderen in ons lichaam. Die beslissen niet over ons stervensuur. Zolang onze taak nog niet volbracht is is een mens onoverwinnelijk. Kent u die innerlijke rust? De rust die voortvloeit uit de wetenschap dat de Heere alle dingen regeert en bestuurt? en dat dat bestuur van de Heere ook gaat over gezondheid en ziekte? De ware godzaligheid onder-

wijst ons ook in dit stuk van zaken. Paulus getuigt er op andere plaatsen ook van, dat dit zijn uitzicht op leven en sterven geworden is. Ik denk aan Rom. 14:8, waar hij schrijft: Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren. Om de dingen zo te mogen zien en beleven, moeten we echter wel Gods genadelicht kennen. Hoe is het zonder dat licht? Dan zien we enerzijds mensen die de dood zoeken om van de moeiten van het leven af te zijn. En anderzijds zien we mensen, die het leven zoeken en daaraan uit alle macht proberen vast te houden om de ellenden die na de dood volgen te ontvluchten. Paulus is zo anders. Zijn leven, zowel als zijn sterven staan onder de lichtglans van de genade Gods. Hij mag weten, dat leven voor hem betekent dat God hem nog gebruiken wil en dat zijn leven daarom nuttig zal zijn. Hij weet dat sterven voor hem betekent: bij Christus zijn. Wat een rijke perspectieven! Is het niet om jaloers op te worden? *Den Butter*

ook vernieuwd lijkt te zijn. Hij kan iets hebben wat lijkt op het echte geloof. Je kunt met koning Saul overtuigd zijn van je zonde. Felix beefde ook voor het Woord van God toen Paulus hem daarmee confronteerde. Van Simon de tovenaars lees je ook dat hij geloofde. Herodes hoorde graag naar de prediking van Johannes de Doper. Deze mensen vertonen in een bepaald opzicht iets van een vernieuwing.

Onderscheid

Maar wat is dan nu het onderscheid tussen een schijnbare vernieuwing bij een geveinsde en een echte vernieuwing door de Heilige Geest? Bij een schijnbare vernieuwing blijft het hart altijd buiten schot. Het hart van een schijngegelovige blijft onvernieuwd. En dat is de reden dat zijn vernieuwing ook altijd maar betrekking heeft op één bepaald deel van zijn leven. Zijn vernieuwing omvat niet het hele leven omdat zijn hart onvernieuwd is gebleven. Hun vernieuwing raakte alleen hun verstand, of hun gevoel of hun levenswandel. De vernieuwing bij een schijngegelovige is maar gereserveerd voor een bepaald gedeelte van zijn leven. Een ander onderscheid ligt in de motieven van gelovige en ongelovige. Een geveinsde kan uiterlijk de Heere wel dienen, maar het is niet met de hartelijke begeerte om de Heere Zelf te dienen. De Farizeeën zijn een voorbeeld van zulke mensen. Ze dienden de Heere om zelf van de mensen gezien te worden. Je kunt de Heere ook dienen om je eigen geweten wat gerust te stellen. Zo zijn er verschillende motieven die er toe kunnen leiden dat mensen uiterlijk wel de Heere dienen, maar niet met hun gehele hart. In hun hart nemen ze geen afscheid van de zonde en de ongerechtigheid. Ze willen ook niet alles opgeven om Christus te volgen. Bij de geveinsden staat nooit bovenaan om eerst het Koninkrijk van God te zoeken. Ze hebben geen Borg voor hun schuld nodig omdat ze andere motieven hebben om godsdienstig of 'gelovig' te zijn. De geveinsden, hoe vernieuwd zij ook op een bepaald punt lijken, missen de kernzaken van het echte geloof. Ze missen het verbroken hart. ze weten niet wat het is om van zichzelf te wagen en alle eigen gerechtigheid als verwerpelijk te beschouwen. Ze hebben nooit de Heere Jezus door het geloof aangenomen als de Parel van grote waarde, die hen alleen rijk kan maken. Ze hebben ook geen hartelijk verlangen om het juk van Christus op zich te

Des Christens groot interest (7)

In het vorige artikel zagen we hoe Guthrie het nieuwe leven als een kenmerk van ons deel aan Christus beschouwt. Hij heeft dit nieuwe leven omschreven als een complete en radicale verandering. Elke zondaar die deel heeft aan de Heere Jezus Christus is, is een nieuwe schepping, ook al is deze vernieuwing in dit leven niet volkomen.

Schijnbare vernieuwing

Vervolgens gaat Guthrie in op de vraag of ook schijngegelovigen soms geen opmerkelijke verandering in hun leven laten zien. Guthrie geeft aan dat schijngegelovigen op ware gelovigen lijken. Een onwedergeborene kan soms een diep inzicht in de waarheid van Gods Woord hebben. In Hebr. 6:4 lezen we van mensen die het goede Woord van God hebben gesmaakt en verlicht zijn geweest. Een onwedergeborene kan ook in zijn gevoel worden aangeraakt en het Woord met vreugde ontvangen, volgens Mattheus 13:20. Ook kunnen schijngegelovigen uiterlijk een aantal dingen verbeteren in hun leven. Je uiterlijke manier van leven kan een verandering ondergaan. Je kunt bepaalde godsdienstplichten gaan waarnemen en bepaalde zonden nalaten. Zo laat Guthrie zien dat onwedergeborenen soms in een bepaald

opzicht een vernieuwing laten zien.

Soms kan die vernieuwing heel ver gaan. Een geveinsde als Achab verootmoedigde zich en bekleedde zich met een zak als een teken van berouw. In Ps. 50:18: "Maar tot de goddeloze zegt God: Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in de mond?" De goddeloze spreekt over Gods inzettingen en heeft het verbond van God in zijn mond. Zo ver gaat een goddeloze. We kunnen ook naar Demas kijken om een voorbeeld te hebben van een tijdgegelovige. Paulus zal eerst ook gedacht hebben dat Gods werk in zijn leven zichtbaar was geworden. Anders had Paulus hem niet meegenomen op zijn reizen. Toch is hij een afvallige, die de wereld heeft liefgekreken. Om niet meer te noemen: in Jesaja 58:2 klaagt de Heere over het volk dat hem zoekt in de gebeden en door vasten. Het volk neemt deze dingen trouw in acht. Maar de Heere wekt hen op tot een ander vasten: "Is dit niet het vasten dat Ik verkies dat gij losmaakt de knopen der goddeloosheid?" Naast hun nauwkeurige godsdienstige verrichtingen, blijven ze verstrikt in de knopen van de goddeloosheid en ze doen er niets aan om zich daarvan te bevrijden. Guthrie geeft vele voorbeelden uit de Schrift om aan te geven dat een ongelovige

nemen. Bij een geveinsde mis je de drie dingen die ook de catechismus noemt: persoonlijke kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid.

Guthrie beoogt met deze weergave twee dingen. Eerst wil hij de schijnge-
lovigen ontdekken aan hun schijnge-
loof. Ten tweede wil hij vooral hen die
worstelen met de vraag of hun geloof
echt is, leiden en vertroosten. Met
name hen wil Guthrie bemoedigen
opdat zij door deze weergave de
vruchten van de genade in hun eigen
hart met een geestelijke blijdschap
mogen waarnemen (Dordtse Leer-
regels I, 12). De Heilige Schrift wil
deze eenvoudige kenmerken uit het
Woord gebruiken om tot de vastheid
en zekerheid in Christus te leiden. De-
ze dingen drijven uit naar de Heere
Jezus om van Hem meer genade te
mogen ontvangen en de zekerheid in
Hem te bezitten. Ook ons wordt vanuit
de Schriften dit aangereikt om onszelf
te onderzoeken of we werkelijk deel
hebben aan Christus. We hebben er
niets aan om onszelf in te beelden dat
het wel in orde zit en we ontdekken te
laat dat het niet in orde was. Is ons hart
vernieuwd? Of zijn we ook alleen
maar bezig om ons leven gedeeltelijk
op te knappen? We zijn er niet als we
alleen een aantal plichten vervullen,
zoals Bijbellezen, bidden, kerkgang.
Het zijn natuurlijk waardevolle en
onmisbare dingen. Maar hoe staat uw
en mijn hart tegenover de Heere? Zijn
we dan dubbelhartig? Houden we on-
danks de trouwe vervulling van onze
plichten, ook in ons hart vast aan de
zonde, die we niet los willen laten? We
kunnen denken van onszelf wat we
willen, maar zonder het zoeken van de
Heere met mijn gehele hart, red ik het
niet. Een gedeeltelijke verandering is
nog niet een complete verandering. Is
dit niet het vasten wat Ik verkies, zegt
de Heere, dat u losmaakt de knopen
van de goddeloosheid? Maar de Heere
is gewillig om ons die hartelijke ver-
nieuwing te geven. Hij belooft in Zijn
Woord: "Ik zal u een nieuw hart
geven". Wie onvernieuwd van hart is,
mag zijn hart geven aan de Heere. Hij
weet raad met een stenen hart dat ach-
ter een mooi, keurig leven schuil gaat.
Hij neemt het stenen hart weg en
schenkt een vlezen hart.

Overgebleven zonden

Ook al ben je dan compleet veranderd
en vernieuwd door de Heilige Geest,
toch zijn er nog zonden en zwakheden
in ons leven. En die overgebleven zon-
den lijken zo in strijd te zijn met het

vernieuwende werk van de Heilige
Geest, dat een kind van God niet zeker
is van zijn deel aan Christus. Het ene
moment mag je iets bij jezelf opmer-
ken van Gods werk in je hart, maar het
volgende moment heeft de zonde weer
de overhand. Guthrie verwijst daarbij
naar Psalm 65:4: "Ongerechte din-
gen hadden de overhand op mij, maar
onze overtredingen verzoent Gij."

Hij maakt dan wel onderscheid tussen
grove zonden en de dagelijkse zonden
en zwakheden. Wanneer wij een uit-
brekende of grove zonde begaan en
onder de macht van zo'n zonde verke-
ren is het inderdaad moeilijk om troost
te putten uit de Schrift die ons de reali-
teit van Gods kinderen levensecht
tekent. Maar er zijn ook dagelijkse
zonden en zwakheden. In Rom. 7
klaagt Paulus over de zonden die hem
blijven aankleven. Hij beschuldigt
zichzelf. Hij is vleeselijk, verkocht
onder de zonde. Hij blijft maar zonde
doen in zijn leven. Dat komt niet
omdat de wet met zijn eisen te streng is
voor de gelovige. De wet is goed en
geestelijk. Het is de zonde die in hem
is overgebleven. Dat geeft hem zoveel
strijd. Want door de genade van God
wil hij het goede, maar het kwade ligt

hem bij. Wanneer hij het goede wil,
doet hij het kwade. In zijn hart is er de
liefde om de Heere te dienen maar
tegelijk ook de macht van de zonde die
zich nog wil laten gelden. "De zonde
die op hem de overhand heeft, is een
last voor hem, zodat hij over zichzelf
oordeelde dat hij een ellendig mens is
vanwege zulk een lichaam des doods,
waarvan hij verlost wenste te worden"
, Rom. 7:24. Wanneer wij de Heere
vrezin, zullen we onszelf beschuldi-
gen net als Paulus. Maar dat is volgens
Guthrie geen reden van onszelf te zeg-
gen dat we niet delen in het werk van
Christus. Het is de realiteit in het leven
van een kind van God dat hij de zonde
meedraagt als een last. Een geveinsde
legt de schuld bij de wet. De wet is
veel te streng en te nauw. Maar Gods
kinderen erkennen dat de wet goed en
geestelijk is. Wij blijven vleeselijk in
onzelf. Hoe ervaren wij de zonde? Is
de zonde voor ons een last? Is de
dienst van de Heere voor ons een
vreugde? Zo ja, klem u dan door het
geloof vast aan Christus. Hij is de
Bron van kracht in de strijd tegen zon-
den, die ons zo vaak kunnen overheer-
sen. Zonder Hem kunnen we niets
doen.

Ds. H. Polinder

Gaat de dominee voorbij? (5)

Wij keken met de predikant in de spie-
gel van Gods Woord. Keek u echt wel
mee? Of keek u op hem neer? Stond u
naast hem of stelde u zich boven hem?
Hoe gemakkelijk gebeurt het laatste,
wanneer het een ontgoocheling voor
ons is geworden, de ontdekking, dat
een dienaar van het Woord ook maar
een mens is! Een mens van vlees en
bloed, met zijn zwakte en gebreken,
zijn hebbelijkheden en onhebbelijkhe-
den. Wie dominees wil eren, moet niet
met hen verkeren! Een oud gezegde,
waar zeker een kern van waarheid
inzit. Zoals eerder moest worden
opgemerkt, dat de gemeente een grote
verscheidenheid aan personen en
karakters kent, zo is het onder de pre-
dikers van het Evangelie niet veel
anders gesteld. Maar geeft het Woord
ons een ander zicht op hen, die God
riep, zowel in het Oude Testament, als
in het Nieuwe Testament? Wat zagen
Mozes en Jeremia niet op tegen de ver-
vulling van hun roeping. Paulus kende
niet alleen vrees van binnen, maar ook
strijd van buiten. Bovendien drukte de
last van de dagelijkse zorg van al de
gemeenten hem zeer (2 Kor. 11:28).
Evenmin als dat het juist is in onze

samenleving te spreken over een
'Super P.G.', deugt het niet om waar
dan ook in de gemeente een dominee
te verwachten, die zou kunnen beant-
woorden aan ons gestelde ideaal. Er
zijn er met veel en weinig talenten.
Met veel en weinig mensenkennis.
Sommigen leggen veel begrip aan de
dag in de omgang met gemeenteleden
en anderen munten uit in onbegrip. Er
zijn er van wie veel verdragen wordt,
omdat zij een mild karakter hebben.
Daartegenover zijn er die zo bot zijn,
dat zij weinig goeds kunnen doen en
daarom ook weinig liefde in de
gemeente zullen ontvangen. Zou het
ook niet bij het 'Heb acht op uzelf'
behoren, dat een dienaar rekent met
zijn karakterzonden en daartegen
strijdt? Ondertussen mag ook niet ver-
geten worden, dat predikanten soms
gebukt kunnen gaan onder de last van
het ambt en kunnen lijden aan grote
zwaarmoedigheid. Een dominee is
slechts een mensenkind, levend in de
tijd en ruimte waar duivels huizen (!).
Wie kent niet dat besef van schuldige
machteloosheid en volstreekte onwaar-
digheid? Wie kent niet de schaamte
over de twijfels en rebellie van zijn

morrende hart? (A. de Reuver). Verschraling en verkommering van eigen geestelijke leven, als een verborgen kruis, moet naast allerlei andere vormen van aanvechting, zeker niet als een minder reële bedreiging worden gezien in de uitoefening van het ambt. Zo kan het persoonlijk geloofsleven geweldig onder druk komen staan, als er onvoldoende aandacht is voor eigen zielszorg. Altijd bezet met de vragen en moeiten van anderen, in het voorbijgaan van eigen noden en die specifieke vragen, die alleen maar in een domineeshart worden aangetroffen. Voordat wij het beseffen, houden wij i.p.v. gedreven dominees, bedreven dominees over. Terloops wordt ook de plaats en de betekenis van de predikantsvrouw genoemd. Ik wil dit, alhoewel niet onbelangrijk voor zowel het gemeentelijk leven, als het leven in de pastorie, verder laten rusten. Vervolgens wordt de aandacht gericht op de prediking.

Na min of meer uitvoerig te hebben stilgestaan bij de prediker met zijn persoonlijke zorg en moeite, wordt nu de prediking ter sprake gebracht. Het één is uiteraard niet van het ander te scheiden. Te denken valt hierbij aan het bekende werk van Lloyd-Jones:

Prediking en predikers. Er bestaat een wederzijdse beïnvloeding van de prediker naar de prediking. Beide(n) staan dikwijls onder zware kritiek. Wat de kritiek op de prediking betreft, moeten wij proberen nuchter te blijven. Gods Woord staat immers haaks op het menselijk denken en gevoelen. Het evangelie is niet naar de mens. Hoezeer ook voor de mens bedoeld. In de dagen van de apostelen was het een ergernis en dwaasheid voor velen. In geen enkele eeuw vond het evangelie aansluiting bij de mens. Toch schijnt er in onze tijd een toespitsing in de kritiek op het Woord. Er waren altijd aanvallen op de betrouwbaarheid van Gods getuigenis. Maar nu worden zij gekenmerkt door een agressiviteit en schaamteloosheid, die hun schadelijke uitwerking op het leven van de predikers zeker niet missen. De mensen zijn immers zo zelfbewust en zelfverzekerd geworden. Zij laten zich door niets en door niemand gezeggen. De tijd, dat het gezag van het Woord, met een heilige vanzelfsprekendheid werd geaccepteerd, schijnt voor goed voorbij. Het kan haast niet anders of deze mentaliteitsverandering bij de hoorders van het evangelie, heeft ongetwijfeld zijn weerslag op de dienaren van het evangelie. Wat hebben zij veel

genade nodig om onder alle aanvechting trouw te blijven aan de roeping, waarmee de HEERE hen riep. Het gevaar is zeker niet denkbeeldig, dat de verzoeking tot aanpassing en tegemoetkoming aan de grillen van de gemeenteleden, ongemerkt een verschuiving brengt in de prediking. Het schriftuurlijk-bevindelijke karakter ervan ondergraaft. Wij willen toch niet graag uitgemaakt worden voor wetticisten? Wee die prediker, die onder deze geestelijke druk en overmacht, bezwijkt. Wat zal de duivel zich beroemen, wanneer hij overwinning kan boeken op het zwakke hart van de prediker. Wanneer hij met 'succes' kon inspelen op de toegeeflijkheid en/of de gemakzucht. Het verleden en het heden in de geschiedenis van Gods kerk geven ons vele waarschuwendende voorbeelden van verslapping en halfslachtigheid in de prediking. En in het leven van de prediker. Hier zijn verontschuldigen van welke aard dan ook niet op hun plaats. Wie de woorden van Paulus kent en ter harte neemt, heeft geen reden om zichzelf te beklagen. Misschien wel om zichzelf aan te klagen, als hij tot hiertoe wat al te gemakkelijk het oor liet hangen naar de wensen van de critici. 'Alzo houde ons een ieder mens voor dienaars van Christus en uitdelers der verborgenheden Gods. En voorts wordt in de uitdelers vereist, dat elk getrouw bevonden wordt' (1 Kor. 4:1-2). Een gereformeerde kerk blijft niet per definitie gereformeerd. En een gereformeerde dominee ook niet. Wij moeten niet streven naar populariteit of getapt willen zijn. God vraagt van ons trouw. Trouw, die mag en moet blijken in het waarnemen van de 'gewone' alledaagse taken. Het gaat er niet om de voortreffelijkheid van de pastor te berekenen naar wat hij buiten de grenzen van zijn plicht doet, maar naar wat in zijn eigen gemeente behoort te worden gedaan. 'Helaas, ook onder ons staan degenen, die zich bezig houden met allerlei andere zaken, vaak in de gunst van het kerkpubliek, terwijl degenen, die in de eerste plaats nauwgezet hun plichten volbrengen, maar buitendien zich tot verdere diensten niet lenen, in het vergeetboek' (A. van Brummelen). Niet wat de gemeente van je verwacht is het belangrijkste, maar wat de Heere vraagt. Aan Hem, Die ons riep, zijn wij in de eerste plaats verantwoording verschuldigd.

J.H. van Dijk

Oost-Europadag op 18 april 1998

Op D.V. zaterdag 18 april 1998 hopen deputaten Hulpverlening een dag te houden over gemeentecontacten met Oost-Europa. Mevr. dr. M. Kool houdt een boeiende inleiding over de kerk in Hongarije en Roemenië. Daarnaast is er ruimschoots gelegenheid om ervaringen van gemeenten uit te wisselen. De dag duurt van 10.00 - 15.00 uur en wordt in Veenendaal gehouden. U kunt een folder aanvragen bij Diaconaal Bureau, Postbus 453, 3900 AL Veenendaal, tel. 0318-522827.

*Deputaten Hulpverlening
van de Chr. Geref. Kerken*

Adoptievereniging der Geref. Gezindte

D.V. 4 april 1998 hoopt de Adoptievereniging der Gereformeerde Gezindte haar voorjaarsvergadering te houden. De vergadering zal plaats hebben in aula Alpha van de Driestar - aan de Ronsseweg te Gouda - en vangt aan om 14.00 uur, de zaal is open vanaf 13.30 uur. De voorzitter, Ds. A. Bac; predikant van de Gereformeerde Gemeente te Bodegraven, zal de vergadering openen. De 2e voorzitter dhr. W. Visser zal een lezing houden met als titel: Kinderen..... een erfdeel des Heeren. In deze inleiding hoopt de heer Visser in te gaan op de godsdienstige opvoeding van onze kinderen. Tijdens de vergadering zal er ook bestuursverkiezing plaats vinden. Leden en belangstellenden zijn harte-lijk welkom.

*Adoptievereniging der Ger. Gezindte
Secr. P.L. Hoogendijk Bodegraven*

Opvolger van Margriet Wilbrink in Cambodja gezocht

Margriet Wilbrink heeft zich drie jaar vol overgave ingezet in het medisch project in Cambodja. Ze heeft besloten om haar intensieve werk in de zomer van 1998 af te ronden. Deputaten Hulpverlening hebben veel waardering voor haar inzet en hebben respect voor haar besluit. Voor de opvolging van Margriet Wilbrink zoeken deputa-

ten samen met ZOA een project manager. In dit blad staat een advertentie voor deze functie. Deputaten Hulpverlening roepen leden van de Chr. Geref. Kerken die in aanmerking komen dringend op om te overwegen om te solliciteren. Onze voorkeur gaat uit naar iemand die lid is van de Chr. Geref. Kerken. Wijst u ook kandidaten in uw omgeving op deze advertentie. We bidden om Gods zegen op inspanningen voor de opvolging.
*Deputaten Hulpverlening,
 Postbus 354, 3900 AL Veenendaal
 Tel. 0318-522827*

Haamstede Conferentie 1998

De 14e Haamstede-conferentie zal dit jaar op maandag 7, dinsdag 8 en woensdag 9 september worden gehouden. De bijeenkomsten zullen weer plaatsvinden in de Talma-Hoeve te Garderen. De volgende sprekers hopen het woord te voeren: Ds. A. Beens te Katwijk (Opening), Ds. P. den Butter te Middelharnis (het Profetisch Ambt van Christus), Dr. K. Lindner te Amersfoort (een medisch onderwerp), Prof. W.H. Velema te Apeldoorn (over relatieproblemen in het Pastoraat), Ds. W. Vlastuin te Opheusden (Thomas Boston over Wet en Evangelie), Ds. C.G. Vreugdenhil te Lelystad (Cultuur en Geloofsbeleving), Ds. J. Westerink te Bunschoten (over Jozef), Ds. Joz. A. de Koeyer te Baarn (Sluiting). Een meer gedetailleerd overzicht volgt later. De deelname staat open voor predikanten, evangelisten, leraren godsdienst, alsmede voor studenten, die zich voorbereiden op de dienst des Woords.

Boekbespreking

Dr. J.C. Borst, **Eens een dief, altijd een dief....!?** Een christelijke handreiking bij het pastoraat aan gevangenen en hun familieleden, 140 blz., f 27,50, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon - Heerenveen.
 Het boek is verschenen in de serie "Praktisch en Pastoraal." De auteur is Nederlands hervormd predikant in Apeldoorn-Noord en als part-time justitiepredikant verbonden aan de penitentiaire inrichting Zutphen. Hij is gepromoveerd op een onderzoek naar pastorale zorg voor incestdaders. Het informatieve en inhoudsvolle boek bevat zeven hoofdstukken. Het zou

Deputaten Hulpverlening

van de Chr. Geref. Kerken in Nederland, Postbus 453, 3900 AL Veenendaal
 Tel 0318-522827 Fax 0318-518932

Voor de uitvoering van het gezondheidszorgprogramma in Cambodja zoeken Deputaten Hulpverlening van de Christelijke Gereformeerde Kerken kandidaten voor de functie van

PROJECT MANAGER HEALTH, CAMBODJA (M/V)

Het gezondheidszorgproject in Kompong Speu Province in Cambodja is een activiteit, die binnen het beleidskader en de structuur van het Ministerie van Gezondheid door ZOA wordt geïmplementeerd. Doelgroepen van het project zijn de intern ontheemde mensen, groepen teruggekeerde vluchtelingen en de lokale autochtone bevolking in het gebied. De uitvoering van het project is in handen van ZOA-Vluchtelingen zorg, aan welke organisatie uw sollicitatiebrief moet worden gestuurd.

De Project Manager Health is verantwoordelijk voor beleidsontwikkeling in het kader van het project ten aanzien van de primaire gezondheidszorg, de conciëpiëring en uitvoering van (nieuwe) activiteiten en de monitoring en evaluatie van het programma. De Project Manager legt rechtstreeks verantwoording af aan de Programma Coördinator van ZOA in Cambodja. Standplaats is: Takeo in Cambodja.

OPLEIDING EN ERVARING

- Minimaal op HBO niveau; verpleegkunde of (basis)arts;
- Op het gebied van primary health care en voorlichting;
- Ervaring met projecten op het gebied van dorpsontwikkeling en dorpsgezondheidszorg;
- Ervaring in een coördinerende functie binnen de gezondheidszorg bij voorkeur opgedaan in een ontwikkelingsland.

OVERIGE EISEN

- Beschikbaarheid voor uitzending naar Cambodja voor tenminste 3 jaar;
- Aantoonbare leidinggevende capaciteiten;
- Voldoende sociale vaardigheden en flexibiliteit om in een multiculturele setting zelfstandig en in teamverband te wonen en te werken;
- Trainingsvaardigheden;
- Vermogen om lokale staf te motiveren en te stimuleren;
- Zelfstandig kunnen initiëren, beoordelen en improviseren;
- Stressbestendigheid en evenwicht in nieuwe situaties in een ander cultuurverband;
- Goede beheersing van het Engels in woord en geschrift;
- Bereidheid om de Khmer taal te leren;
- Computerervaring (MS Windows, Words, Excel);
- Onderschrijven van de doelstelling en visie van de Stichting en deze op passende wijze kunnen vertalen binnen de lokale context;
- Belijdend en meelevend lid van een Protestants-Christelijke kerk of gemeente.

ZOA BIEDT:

- Goede arbeidsvoorwaarden;
- Een aanstelling voor bepaalde tijd.

Een psychologisch onderzoek en een medische tropenkeuring maken deel uit van de selectieprocedure.

Sollicitaties kunnen schriftelijk met curriculum vitae tot 2 weken na verschijning van deze advertentie worden gezonden aan:

Stichting ZOA-Vluchtelingen zorg, t.a.v. de heer P.H. Schermers,
 Personeelssecretaris buitenland, Postbus 10343, 7301 GH Apeldoorn. (055-3663339)

ZOA-Vluchtelingen zorg is een Protestants Christelijke organisatie.

De grondslag en inspiratiebron voor het beleid en de activiteiten van ZOA is het Woord van God, de Bijbel. Vanuit het Woord van God verstaat ZOA het evangelie zoals dit wordt beleiden in de belijdenisgeschriften van de Reformatie. De doelstelling van ZOA is hulp te verlenen aan vluchtelingen en ontheemden en slachtoffers van rampen. Deze hulp wordt zonder aanzien des persoons gegeven, als een betoon van Christelijke barmhartigheid.

ZOA VLUCHTELINGENZORG

een goede zaak zijn kennis te nemen van de inhoud van dit boek. Wie krijgt in zijn omgeving niet te maken met mensen die zich aan een misdaad schuldig gemaakt hebben? Wie weet wat er omgaat in iemand die van zijn vrijheid beroofd moest worden? Welke psychische processen maakt zo iemand door? Wie zou bij ware zelfkennis zichzelf durven verheffen boven gedetineerden? We hoorden eens van een gevangenispredikant die zei tot een gedetineerde: Het grootste wonder is dat ik hier niet zit. We denken vaak te goed over onszelf en zien daardoor op anderen neer. We moeten immers voor alle zonden bewaard worden. De kiemen en zaden van alle boosheden zitten in ieders hart. de catechismus zegt heel ontdekkend en

- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begravenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafnisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Tel. 0577 - 401689

Terminale zorg nodig?

Curadomi helpt met thuiszorg vanuit een christelijke levensovertuiging.

Curadomi

Organisatie voor thuiszorg

Zorg met een visie.

Bel tijdens kantooruren (0318) 54 82 65
buiten kantooruren 0900-82 12340 (spoed)

trekzeker dat de wortel van de doodslag is: nijd, haat, toorn en wraakgeirigheid. Die wortel leeft toch in ieders hart? Wie zou dan onschuldig zijn als het over het zesde gebod gaat? Wie zou geen overtreden zijn van het gebod: Gij zult niet doodslaan? Er is zo weinig voor nodig of de zonde wordt daadwerkelijk bedreven. We mogen de Heere wel smeken om bewaring voor uitbrekend kwaad waardoor wij van onze vrijheid beroofd zouden worden, waardoor onze gezinnen in grote problemen zouden terechtkomen en waardoor er verwarring en ontzetting zou ontstaan in de gemeente waartoe wij behoren en waardoor bovenal de Naam des Heeren gelasterd zou kunnen worden. We zijn onszelf geen ogenblik toebe-trouwd. De titel van het boek is veelzeggend. Daaruit blijkt dat de auteur er vanuit gaat dat we iemand niet altijd mogen blijven aanspreken op zonden die in het verleden liggen. Er is immers vergeving in de verhouding tussen God en de zondaar die schuldbeleving mag kennen voor Gods Aangezicht, er dient ook vergeving te zijn in de onderlinge menselijke verhoudingen. De auteur geeft vele prak-

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

tische voorbeelden en laat misdadigers en anderen aan het woord. Het zogenaamde justitiepastoraat is al heel oud. Al in het jaar 325 riep het concilie van Nicea zogenaamde 'procurators pauperum' in het leven: priesters en leken die gevangenen moesten helpen, voedsel en kleding aan hen zouden brengen en die werkten aan de bevrijding van onschuldigen. In de loop der eeuwen zijn talrijke broedersschappen van barmhartigheid hieruit ontstaan. Tot op heden wordt er geestelijke zorg geboden in gevangenissen. Zo mag er meegeleefd worden met hen die in moeilijke omstandigheden zijn komen te verkeren en mag getracht worden de zondige mens tot inkeer te laten komen. Persoonlijke gesprekken en kerkdiensten vinden plaats. Er is sprake van individueel pastoraat en gespreksgroepen. Een goede zaak Bijbels onder gedetineerden te verspreiden. De onder ons bekende Ds. Klein Onstenk (die nu we dit schrijven ernstig ziek is) heeft veel gedaan om het pastoraat achter de gevangensmuren onder ons bekendheid te geven. Ook dit boek is een geschikt instrument om kennis te maken met de wereld van de gedetineerden. Aan het eind van het boek troffen we wel een notenapparaat aan maar geen zakenregister. Zo'n zakenregister zou de bruikbaarheid nog vergroot hebben.

Bijbels in Statenvertaling

GBS

Zoekt u een passend geschenk voor belijdenis?

Kleine zakbijbel met Psalmen en Formulieren, en tien landkaartjes.
Afmetingen 8,5 x 12,5 cm. zwart, met goudopdruk en leeslinten.

D31	kunstleer, kleursnee	f 56,-
D32	leer, goudsnee	f 97,-
D33	kunstleer, kleursnee, duimgrepen	f 107,-
D4-21	leer, goudsnee, duimgrepen, met landkaartjes	f 112,-
D5-21	leer, goudsnee, duimgrepen, ritssluiting, met landkaartjes	f 140,50

Grote zakbijbel 10,5 x 15,5 cm.

Uitvoering zoals kleine zakbijbel.

H31	kunstleer, kleursnee	f 69,-
H34	leer, goudsnee, duimgrepen	f 169,-
H35	idem, met ritssluiting	f 210,-

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, tel.: (0345) 610 155

Welkom in Elspeet!

De Feytahof

Hotel
Pension
Appartementen

Tel. 0577 - 492142

Opons Vakantiepark bieden wij U:

- Royale hotelkamers
- 25 gezellige appartementen 2-10 pers. (ook mogelijk op vol-pens. basis)
- volop speelruimte voor de kleintjes en leuke activiteiten voor de groten
- en onze bijzonder goede keuken voor hen die van smullen houden.